

Ukoista ja vähän akastakin

Hommasin itselleni kirjan vaivaisukoista. Sitä selasin ja yöllä muutamana tapasinkin. Ukot laahustivat uniin, yllättävän nopeasti puukoivillaan. Laiha ja tumma oli ensimmäinen, hänen kasvojaan on mahdoton muistaa hereillä, niin vähäpätöiseltä hän näytti. Jotenkin ukkojen tunnistaminen muistuttaa vaikeaselkoisten kahlaajalintujen määrittystä, molemmat ovat harmaita ja harvoin nähtyjä. Oliko hänessä vähän samaa näköä kuin Maalahden tai Peräseinäjoen tai Vetelin vaivaisukossa? Tai ehkä juuri hän puuttuu ukkokirjasta. Ehdin bongata kyseisen käppänän mukulakivien takaa reissulinja-autosta myöhästymättä.

Uneen tunki muitakin, kolme porvarin pulleaa penskaa keinui puisevasti kirkkosalin eteisessä, lihavin keskellä, liivinnapit piukeina. Kiti-kiti-natinaa, kuului kamottavasti vanhasta keinumekanismista, jota unessa ihmettelin. Miten muka nuokin vaivaisia, ruokaa on ollut yltäkyllin, ja lusikat molemmissa käsissä. Voi minua tyhmää, kyllä vaivoja kaikenkokoisille riittää: ahtaita verisuonia, sokeritaudin uhkaa, kiusaamista ja mielensä pahoittamista, muuttaman mainitakseni.

Kun Ylivieskan puukirkko roihahti tuleen, minä hätäilin, en kirkon hopeista vaan vaivaisukosta, mutta kirjani hakemisto paikakunnittain ohitti ukon olemattomana, mikä helpotti menetystä siitä kohtaa. Ylivieskan vaivaisukko oli aikoja sitten paikaltaan keh-

novointisena häipynyt, ellei peräti edesmennyt. Olematonta on vaikea havaita, vaikka unessa sekin onnistui.

Ennen postimerkkiä ehdin nähdä alajärveläisen livenä, sepelkyyhkynharmaa pieni mies selkä jämpästä kirkkoon päin. Touokuussa häntä jututin, sipisinisen taivaan ja järven välissä poutapil-

vien laajat pehmusteet, puissa kesän silmut neljää vaille kuin tapulin kellotaulun viisarit. Ukko ei puhunut mitään, hänen vaitiolonsa puhutteli minua hetken. Vanha kuusi sanoi, ettei hän koskaan puhu mitään, hänellä on sellainen tapa. Jos haluaa vähäpuheisen ystävän, puu-ukko on oiva valinta, kuusi jatkoi. Hiljaisuus on oikein hyvä, sanoin kuuselle, sitten kuusikaan ei puhunut mitään, vaikkoon tarkoittanut, etteikö kuusi voisi puhua. Vaikea sanoa mitään, mitä ei voi väärinymmärtää, yhtä sanaa, lauseesta puhumattakaan! Avaraan maailmaan mahtuu puhe ja hiljaisuus. Ja halu kuunnella, vaikka se onkin harvinaista.

Seuraava ukko istuu parin kivenheiton päässä kotoani. Ei se mikään vaivaisukko ole, vaan Keisalan Martin betonista valama äijä, en muista milloin. Kerran pysähdyin sitä tervehtimään ja hämmästyin, ukko tunnusti oikopäätä vaivansa aivan kuin olisimme niin läheisiä, että ensimmäiseksi valitellaan kun kuulumisia vaihdetaan. Hattupäinen ukko on peruuttamattomasti rakastunut ja potee ankaraa kaipausta, niin ankaraa, että kipeää tekee. Ja arvaa kehen? Ukkelin mielessä pyöri öin ja päivin yksi tyttö kirkonmäeltä, aivan ainutlaatuinen nainen maailmassa. Mutta annetaan ukon itsensä kertoa tunteistaan. Hän kirjoitutti puolestaan rakkauskirjeen, jonka poimin talteen sanaakaan väärentämättä ja nyt välitän eteenpäin. Ks. seuraava sivu.

Rakas vaivaisakka

Näin kuvas, oot kauniimpi ku kuvitte-
lin, vaikka nätiks sut alunperinki aat-
telin. Kuulopuhheitten ja sialunsili-
min nähtyjen näkyjen perusteella oon suhun
aikoja sitten tykästyny.

Nostan sulle kättä. Oon vuosia haaveillu
sun lähheisyyestäs: yöntummista kutreistas,
pienen naisen naurustas, helemojen huma-
huksesta ku kipakasti käännyt kannoillas. Yli
puali elämää oon sua aatellu, niin ettei tää rak-
kauen syväntauti mun kohalla oo mikkää uus
vaiva tai hetke humputus. Ei se mee ohi!

Et vaan oo musta tietävinnää. Tää ikävä
viiltää niinku moukarin isku, tuskasen lujjaa
lyöty. Iso ikävä tekkee elävästä toistaitosen, ja
mää oon jo ihan pualikurja. Mihin tässä ennää
uskoo ku rakkaudesta riutuu? Tuntuu, että hai-
joo enne aikojaa. Sisustaa kylymää helteelläki,
tai sitten välillä päinvastoin: posket punottaa
kuumana vaikka satas rakkeita. Ei heilaa hel-
luntaina, ei koko kesänä, ei minkään aatonaat-
tona millonkaan, se on yksinäisen osa. En oo
suustani paha, hilijaa ossaan olla miten kauan
on tarvis, siis tarkotan, että puhheillani en sun
mieltäs pahota ikinä. Vakkaasti katseellain ja
käsillänin sua hellisin jos vaan luvan sulta saisin.

Aatellu oon, vaan rohkeus ja mopo puut-
tuu, niin että joku kesäilta hurrauttaisin sun
luokses pappatunturilla. Ojentaisin kouralli-
sen niittykukkia, niitä kissankelloja, päivän-
kakkaroita ja mitä lie ojanpientareilla rehottaa
heinäkuussa. Mutta luppiineja en tois, mun
mielestä se on ilikeän räikeä kukka ja toiseks,
pienelle somalle akalle ei sovi iso reuhka, siis
kukka, en mää ihteäni tarkottanu. Antasin sen
kimpun ja kysysin tuuko mun kyytiin, ja ajel-
tais vähä. Joku vois kahtoa pitkään ku vaivai-
sakka mopoilis tuntemattoman suoraselekäsen
miehen kyyissä. Mutta älä pelekää pahoja puh-
heita, mitä se muille kuuluis, eihä meiän onni
ois toisilta pois. Sää oot aina ahkerasti töissä,
yhen kerran sullaki pitäs olla lommaa, ja elä-
mässäs jottai hauskaa. Vähä vaan kaahailtais
pitkin kyliä. Mitäs tuumaat mun ehotuksesta?

Voi ku luopusit kirkkopihallisesta arvok-
kuestas ja tulisit mun luo. Voisit lainata pap-
pilasta polokupyörää ja polokasta sillä Joki-
varrelle, matka on sama mutta Vuoremmaan
kautta on enemmän alamäkeä ja pitemmästi
pikitietä. Jos väsysit niin tahon saattaa sun tie-
toos, että mun polovellain on sulle hyvin tillaa,
siinä sun ois hyvä huilata pitempiki tovi. Sem-
monen tovi tarkottaa vuosia, voisit istua mun
sylissä kaks- tai kolokytvuotta. Niin me vaan
istuttais kahen kesken. Kaksin aina kaunihim-
pi, vai miten se nyt meni, mutta riippuuhan se
toki kumppanin pärstästä kaunistaako vai ru-
mentaako yhteisolo. Sanoja me ei tarvittais,
koska naamas, niinku omaniki, ois yhtä au-
tuasta hymyä. Jo haave mahdollisesta tulevas-
ta onnesta saa mun pään surisemmaa ilosta.
(Toine vaihtoehto jatkuvalla surinalle on am-
piaispesä jossain likellä.)

Kaivaten sua aattelen, susta yhä haaveilen,
kaunis ainokaine vaivaisakka!

*Terveisin
Yks yksinäine ja
kovapäine ukko*

Mulla ei oo nimmee, mutta sano vaikka Armas,
sun sanomana se nimi kelepaa mulle kyllä.

Peetis. Laitan kuvan niin tiiät minkä nä-
könen mää oon. Heinikko on rai-
vattu kuvan oton jäläkeen, ei tarvi
pelätä käärmeitä eikä punkkeja. Piä kuitenkin
pieksut jaloissas jos tänne tuut ja viileien säien
varalta ota paksu huiivi ja ylimääräset villasu-
kat mukkaan. Niitä saattaa tarvita kesälläki.

